

Bygga ut nominalfraser

Syftet med undervisningsaktiviteten är att ni ska pröva att arbeta med utbyggnad av nominalfraser och att eleverna ska upptäcka skillnaden mellan en text med färre respektive fler utbyggda nominalfraser. Exempel 1 passar för F–1. Exempel 2 passar för årskurs 2–3.

Förberedelse

Förbered aktiviteten genom att skriva ut materialet i färg, enkelsidigt. Klipp ut rutorna på sidorna 2–3 efter de streckade linjerna så att det blir fyra lappar markerade med 1, fyra lappar markerade med 2 och så vidare.

Inled gärna aktiviteten med att förklara i helklass att man behöver uttrycka sig specifikt och beskrivande för att den som läser ens text lättare ska förstå och/eller kunna föreställa sig det man skriver om. Det kan man bland annat åstadkomma genom att lägga till extra beskrivningar före och efter det ord som man först tänkt använda.

1. Bygga ut nominalfraser (F–1)

Läs sagan i materialet högt för hela elevgruppen. Visa gärna samtidigt texten på storbild.

Låt sedan eleverna turas om att dra lappar. Börja med en av de fyra lapparna som är markerade med 1. Alla lappar med detta nummer passar till huvudordet som är markerat med 1 i texten (häxa). Om eleven drar en lapp med röd text (pronomen, genitivform eller adjektiv) ska det placeras före huvudordet, om eleven drar en lapp med grön eller blå text (prepositionsfraser

respektive bisats) ska den placeras efter huvudordet. Skriv in ordet/orden från lappen och läs meningen på nytt för eleverna. Fortsätt med nästa huvudord, markerat med 2. Upprepa tills ni lagt åtminstone en bestämning till varje huvudord. Om tid finns kan ni dra en framförställd och en efterställd bestämning till varje huvudord.

Läs till sist hela texten högt och fråga eleverna vad de tycker om den. Kan man föreställa sig händelserna tydligt? Vad blir skillnaden om tar bort alla de ”extra” orden som ni lagt till?

2. Byta ut nominalfraser (årskurs 2–3)

Berätta för eleverna om den aktivitet de ska göra. Placera eleverna i grupper om fyra och ge varje grupp en uppsättning av materialet. Gruppen ska välja minst en röd och en grön eller blå lapp att lägga till varje numrerat huvudord. Betona att det inte finns någon enskild lösning som är rätt. Gruppen ska nedteckna sin nya version av sagan; det blir lättast om eleverna kan arbeta med texten digitalt och bara behöver fylla i luckorna istället för att skriva om hela texten. Aktiviteten avslutas att grupperna antingen läser upp sina nya versioner för varandra eller att läraren väljer en eller två av dem som exempel och inför hela elevgruppen jämför texten med utbyggda nominalfraser med motsvarande text utan bestämningar till substantiven. Vilken version tycker eleverna bäst om, och varför?